

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiarum, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Sigillum in chordula ex filis sericis cinericei coloris videtur decidisse &
rursus præposterè appensum per inferiorem partem. Privileg:

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

poralis concernentibus reuerenter & debite parere debeant, & intenderedifficultate & impedimentis quibuslibet procul motis. Nos quoque Præposito prædicto & suo cœnobio supradictum priuilegium & omnia in eo contenta, prout superius de verbo ad verbum expressa sunt, ac etiam priuilegium *Caroli* Prædecessoris nostri prædicti, nec non vniuersa & singula priuilegia, gratias, immunitates, libertates, jura, indulta, dignitates, honores, concessiones, ac literas quæ & quas sui prædecessores, à diuis Romanorum Imperatoribus & Regibus, nostris prædecessoribus & aliis Principibus seu quibuscunque personis titulo donationis seu aliâs obtinuerunt in omnibus suis punctis, clausulis, & articulis, ac si omnia & singula de verbo ad verbum præsentibus essent inserta, approbamus, ratificamus, innouamus, & auctoritate Imperiali de certa nostra scientia tenore præsentium confirmamus. Decernentes & hoc Cæsare nostro statuente edicto ea omnia & singula pro Præposito & Cœnobio prædictis perpetuis temporibus obtinere roboris firmitatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostræ Regalium inuestituræ, nec non prædictorum priuilegiorum ratificationis, approbationis, confirmationis, decreti, & declarationis paginam infringere, aut ei quouis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, nostram & Imperij sacri indignationem grauissimam ac poenam in priuilegiis dicti Præpositi & sui cœnobij contentam se nouerit incursum, præsentium sub nostræ Imperialis majestatis sigilli appensione testimonio literarum. Datum in nouaciuitate septima die mensis Septembris, anno Domini millesimo, quadringentesimo, quinquagesimo quarto: Regni nostri anno quintodecimo, Imperij verò tertio.

Ad Mandatum Domini Imperatoris

in Confil. Vlrico Welzli.

Sigillum in chordula ex filis fericis cinericei coloris videtur decidisse & rursus præposterè appensum per inferiorem partem.

P R I V I L E G I U M

RVDOLPHVS secundus diuina fauente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Groatia, Sclauoniæ &c. Rex. Archidux Austria, Dux Burgundiæ, Brabantia, Stiria, Carinthia, Carniola, & Marchio Morauia &c. Dux Lucemburgiæ, ac superioris & inferioris Silesiæ, Wirtembergæ, & Tecke. Princeps Sueuiæ, Comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreris, Kyburgi, & Goritiæ, Langrauius Alsatia Marchio sacri Romani Imperij Burgouie, ac superioris & inferioris Lusatiæ, Dominus Marchiæ Sclauoniæ, Portus Naonis & Salinarum &c. notum facimus tenore presentium vniuersis Sacri Romani Imperij celsitudo (cuius regimen ceu certus habemus à Deo Opt. Max. dirigendum nobis concreditum est) olim non abs re personas quas vocant Ecclesiasticas, nimirum ob religionis Christianæ nostræ * tūm ac obseruantiam sibi memoram & Princeps conciliauit delegitque, quorum bono commodo & immunitati haud segnus quam nostri in Imperio prædecessores studuerunt æquum ducimus prospiciendum. Hinc est quod venerabilis Princeps noster deuotus, dilectus Iacobus Monasterij Ecclesiæ *Berchtersgadenensis*, ordinis *S. Augustini*, Canonicorum regularium *Salzburgensis* diocesis, Præpositus & Archidiaconus nobis humiliter supplicari curauerit, vt sibi omnia sua & dicti monasterij sui *Berchtersgadenensis* regalia, feuda, dominium circa Iurisdictiones & tem-

& temporalitates conferre, ipsumque de eis inuestire gratiosius dignaremur, atque sibi & dicto cœnobio suo priuilegium quoddam ipsi & prædecessoribus suis per quondam *Fridericum* secundum fel. record. Romanorum Imperatorem prædecessorem nostrum, tempore regalis suæ dignitatis datum & concessum, atque per dictum Imperatorem & postea successu temporis per alios quoque diuę memorię prædecessores nostros Romanorum Imperatores ac Reges scilicet *Carolus* quartum Romanorum Imperatorem & Bohemię Regem ac Cæsares *Adolphum Maximilianum*q; colendę recordationis abauum nostrum, & deinde etiam per diuum quondam *Carolus* quintum magnum, Patruum ac Auū maternum nostrum, & demum quoque per diuos quondam *Ferdinandum* & *Maximilianum* secundum Imperatores Romanos auum paternum & genitorem nostros obseruandissimos successiue innouatum & confirmatum, prout in literis jam dicti diui Domini genitoris & prædecessoris nostri subappendente suæ maiestatis sigillo coram exhibitis plenius cernebatur. Cuius quidem priuilegij *Friderici* secundi tum Romanorum Regis verus tenor sequitur, & est talis. IN NOMINE sanctę & indiuiduę Trinitatis, *Fridericus* secundus diuina fauente clementia Romanorum Rex semper Augustus &c. Rex Sicilia: Notum sit omnibus tam præsentibus quam futuris, quod nos ad imitationem Serenissimi Patris nostri *Henrici* inclycę recordationis, quondam Romanorum Imperatoris semper Augusti & Regis Sicilia: pro salute quoque & remedio animę ipsius & nostre cœnobium *Berchtersgadense* cum omnibus personis ibidem Deo famulantibus & vniuersis eiusdem loci appenditiis & possessionibus in protectionem nostram recipimus, sicut ipsum patrem nostrum imitando vestigia patris sui, aui videlicet nostri *Friderici*, quondam Romanorum Imperatoris Augusti fecisse constat, sicut ex priuilegio suo colligitur super hoc præfatę Ecclesię concessio, omnia quoque quę idem cœnobium sub Imperiali defensione nominati patris nostri hactenus possedit, vel nunc possidet sub nostre tuitionis tutamine deinceps statuimus permanenda. Specialiter autem & nominatim forestum quod intra cellam vndique tenditur & quę circa terminos ipsius foresti, quę juris erant Imperij in venationibus, piscationibus, pascuis, cultis & incultis, & quę in salis, vel in cuiuslibet metalli venis subterraneis inueniri aut elaborari potuerint. Salinam quoque in loco qui dicitur *Goldenpach*, item quoque Salinam, quę est inter *Toffel* & locum qui dicitur *Rine*, & omnia quę habet intra terminos foresti designatos priuilegio à diuo patre nostro collato, cum omni jure eiusdem foresti, quod Comes *Engelbertus* sui que parentes longis retroactis temporibus per terminos subter annotatos possederat. Post eos etiam Comes *Berengarius* de *Sultzbach*, qui idem forestum præfatę Ecclesię plusquam triginta annis ante imperium clementissimi aui nostri tradiderat, firmas eis eorumque successoribus & illibata omni tempore permaneant. Termini autem quibus ipsum forestum cingitur ij sunt. Primus incipiens à riuiulo qui dicitur *Dieszbach*, & inde in mediū alueum fluminis, qui dicitur *Sala* descendens pertingit ad villam *Walbes* ad abietem in cemiterio stantem, & inde transmeans ad adiacentem paludem quę dicitur *Vilzmos* peruenit ad villam quę vocatur *Aneua*, vbi fontes decurrunt in flumen *Saltzache*, & inde ascendendo per mediū alueum fluuij pertingit ad superiorem *Schrenbach*, inde scandens *Warmetzee* & vsque ad *Suualben* venit ad verticem quę *Gelick* appellatur, inde ortum riui *Kunigesbach* pertransiens, vertices montium *Vlmspërg* & *Pogsruch* per medias valles & montes, inde venit ad verticem montis *Vishunckel*, inde per mediū montium cacumina, sicut aquę hinc & inde decurrunt reuertitur ad ortum riui *Dietzbach*, per quem sicut ab vtraque parte ad ipsum decurrunt ad prædictum flumen

flumen *Sala* descendendo finitur, aduocatum quoque dicti loci tam à fundatorum hereditibus, quam ab aliquo hominum, nisi quem Præpositus & fratres utiliter duxerint eligendum vsurpari modis omnibus inhiemus. Porro si hic qui electus fuerit grauis & inutilis extiterit, ipsum repellendi & meliorem in eius locum substituendi liberam eis concedimus facultatem. Omnia quoque quæ liberalitate Regum vel Imperatorum, largitione Principum, oblatione fidelium prædictæ Ecclesiæ collata sunt, vel in posterum fuerint collata, specialiter verò aquam in fontem *Halle*, quam Comes *Gebehardus* filius *Perengarij* Comitis de *Salzbach* sub potentia & autoritate memorati aui nostri eidem cœnobio sex annis ante obitum suum potestatica manu tradidit regali autoritate ipsi ecclesiæ & fratribus confirmamus. Solita quoque regalis clementiæ nostræ autoritate omnia eiusdem Ecclesiæ noualia à porta qua *Sylua* versus *Hallam* clauditur vsq; in riuum qui dicitur *Rintmagie*, & ultra vsq; in riuum *Weiszbach* cum omnibus colonis suis ab omni iure Comitum & iudicium eximimus & liberas esse concedimus, & vt à præfata Ecclesiæ Præposito tam in secularibus quam in spiritualibus regantur. Iubemus insuper ne aliquis Ducum vel Comitum vel quorumlibet iudicium supra præfata aqua *Halle*, quam vt dictum est, Comes *Gebehardus* ipsi ecclesiæ tradidit, vel quam imperiali largitione possident, vel supra omnibus quæ in nostra specialiter defensione præfati scripto suscepimus, propter cuiusquam quærimoniam in iudiciis eos inquietare præsumat interdiciamus. Quoniam iustum est, vt quæ Imperialis maiestatis autoritate siue regalis confirmata sunt, vel munificentia tradita, imperiali nihilominus iudicio siue regali siquid quærimoniæ natum fuerit rationabiliter terminetur. Decernimus ergo vt nullus mortaliū aut cuiuscunq; professionis aut potestatis homo supra quolibet horum præfatum cœnobium aut fratres inquietare, aut qualibet infestatione vexare præsumat. Si quis autem ausu temerario huius nostræ constitutionis paginam infringere attentauerit, seueritatē diuini iudicij & regalis nostræ indignationis vindictam se nouerit incurrisse; & in ultionem suæ temeritatis triginta libras auri puri pro poena componat: quarū medietas cameræ nostræ, reliqua monasterio persoluatur. Ad cuius rei certam & in perpetuam euentiam præfens priuilegium conscribi iussimus, & sigillo nostro communi. Huius rei testes sunt *Sifridus* Moguntinensis Archiepiscopus, *Otto* Frisingensis Episcopus, *Conradus* Ratisponensis Episcopus, *Hartuicus* Eistetenensis Episcopus, *Fridericus* Tridentinus Episcopus, *Ottaharus* Rex Bohemiæ, *Langrauius* Thuringiæ, *Ludouicus* Dux Bauariæ, *Leopold* Dux Austriæ & Stiria, *Heinricus* Marchio Morauia, *Comes Meinardus* de *Abpsperg*, *Comes* ch: de *Plain*, *Comes Conradus* de *Moszburg*, *Comes Colhous* de *Hirchperg*, *Heinricus* Marchalcus de *Calindi*, *W. Dapifer* de *Wollandē*, *Walter* Pincerna de *Schipfe*, *Vlric* Camerarius de *Mintzenberg* & alij quā plures. Acta sūt hæc Dominicæ incarnationis millesimo, ducentesimo, duodecimo, indictione prima, regnante Domino *Friderico* Romanorū Rege glorioso & Rege *Siciliæ* aŕo Romani eius primo, regni verò *Siciliæ* quinto decimo. Datū Ratisponæ per manū *Berchtoldi* regalis aulae Proto notarij Calend. Martij. Ac etiā supradicta diuorū quondā *Maximiliani* primi, *Caroli* quinti, *Ferdinandi* & *Maximiliani* secūdi, Romanorū Imperatorū, aliq; omnia & singula priuilegia, gratias, imunitates, libertates, jura, indulta, dignitates, honores, cōcessiones, ac literas, quæ & quas sui prædecessores à diuis Romanorū Imperator, ac Regibus nostris prædecessoribus & aliis Principibus seu quibuscunq; personis titulo donationis seu alias obtinuerūt de inata nobis benignitatis clementia ratificare, approbare, innouare & confirmare, gratiosius dignamur. Nos itaq; dicti Præpositi & sui cœnobij deuotis supplicationibus fauorabiliter

biliter inclinati, ipsi Præposito animo deliberato non per errorem aut improvide, sed sano Principum, Comitum, Baronum, nobilium, procerum, ac fidelium, nostrorum, accedente consilio & de certa nostra scientia. Recepto tamen prius ab honorabili docto nostro & imperij sacri fidei dilecto Ioanne VVeinmeister ipsius Cancellario ac Procuratore legitimo & pleno ad id mandato suffulto in animam ipsius Præpositi solito fidelitatis & subiectionis iuramento, Regalia, feuda, dominium, iura, iurisdictiones, & temporalitates contulimus & conferimus, ac ipsum auctoritate Romana Imperiali de eisdem inuestiuimus & tenore præsentium inuestimus, mandantes vniuersis & singulis dicti Præpositi & sui cœnobij subditis cuiuscunque gradus, status & conditionis existant quatenus eidem Iacobo Præposito tamquam vero naturali domino suo in omnibus, tam in iudiciis quam in aliis singulis exercitium iurisdictionis suæ temporalis concernentibus reuerenter & debite parere debeant & intendere difficultate & impedimento quibuslibet procul semotis. Nos quoque Præposito prædicto & suo cœnobio supradictum priuilegium & omnia in eo contenta prout superius de verbo ad verbum expressa sunt, nec non præfatorum diuina memoria Imperatorum Maximiliani primi, Caroli quinti, Ferdinandi & Maximiliani secundi aliaque omnia & singula priuilegia, gratias, immunitates, libertates, iura, indulta, dignitates, honores, cōcessiones ac litteras, quæ & quas sui prædecessores à diuis Romanorum Imperatoribus & Regibus nostris prædecessoribus & alijs Principibus seu quibuscunque personis titulo donationis vel alias obtinuerunt in omnibus suis punctis clausulis & articulis ac si omnia & singula de verbo ad verbum, præsentibus essent inserta approbamus, ratificamus, innouamus & auctoritate imperiali de certa nostra scientia tenore præsentium confirmamus. Decernentes & hoc imperiali nostro statuente edicto ea omnia & singula pro Præposito & cœnobio prædictis perpetuis temporibus obtinere roboris, firmitatem, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostram Regalium Inuestituræ nec non prædictorum priuilegiorum ratificationis, approbationis, confirmationis, decreti & declarationis paginam infringere, aut ei quouis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit nostram & Imperij sacri indignationem grauissimam & poenam in priuilegijs dicti Præpositi & sui monasterij contentam se nouerit incursum. Harum testimonio literarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri Cæsarei appensione munitarum. Datum in Ciuitate nostra *Vienna* die decima septima mēsis Decembris anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Regnorum nostrorum Romani tertio, Hungarici sexto, Boemici itidem tertio.

IN nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Notum sit eundem Christi fidelibus, tam futuris, quàm presentibus, quod controuersia quæ vertebatur inter *Salisburgen.* & *Berchtersgadmensem* Ecclesias, super iure *Archidiaconatus*, & foresto, & alijs sub hac forma est sopita, quod iure *Archidiaconatus*, sacerdos, qui præest populo in Ecclesia *Berchtersgadmensi*, ad conuentum *Salisburgen.* Præpositi, siquidem eum in ecclesia cathedrali aut in alio *Archidiaconatus* sui loco indixerit reuerenter accedat. Et si quæ graues & perplexæ causæ in plebe *Berchtersgadmensi* emeruerint, ad examen *Salisburgen.* Præpositi referantur discutiendæ, & idem Præpositus tali reuerentia contentus, *Berchtersgadmens.* plebem in approbata sua consuetudine & quiete, qua ab Ecclesiæ fundatione vsa dinoscitur, vexare non attemptet. De foresto autem, sic determinatum est quod Ecclesia *Salisburgen.* ligna sumat de foresto *Berchtersgadm.* ecclesiæ, tantum ad decoctionem salis necessaria, & non ad alium vsuum, his tamen terminis contenta, quod eadem
ligna